

Jernbaneangreb på Vestegnen

Lars Ellgaard · Sunday, November 5th, 1944

Episoder på jernbanen 1944-1945

I opgørelserne over jernbanesabotagen efter befrielsen tegner strækningen København-Roskilde sig kun for 15 skinnesprængninger, tre afsporinger og én sprængt vogn. Alligevel fandt der ved forskellige lejligheder ganske dramatiske begivenheder sted langs jernbanen.

Modstandsbevægelsen mangler våben og ammunition

I besættelsestidens sidste år var der i modstandsbevægelsen stor mangel på våben og ammunition. Selv om engelske fly nedkastede begge dele over Danmark, blev det meste oplagret til brug for et eventuelt væbnet opgør med den tyske besættelsesmagt. Det var derfor i 1945 vanskeligt at gennemføre sabotageaktioner og lignende.

August 1944 - Brøndbyøster Blokpost

Det illegale dagblad "Information" skrev den 25.8.1944: "En episode, der minder om det nok så kendte postrøveri i alle bedre wild-west-film, men som var blodigt alvor i øjeblikkets Danmark, fandt sted i går, da et ilgodstog var på vej mod Korsør. I nærheden af Brøndbyøster Blokpost sprang en mand fra taget af en waggon over på lokomotivets tender, hvorfra han truede lokomotivføreren og fyrbøderen med en pistol. Han beordrede toget standset.

Mænd, som havde siddet i en personvogn i toget, sprang ud, og fra en bil, som holdt nær blokposten, kom andre mænd. De koblede de fire bageste waggoner (tyske vogne) fra, og gav togpersonalet ordre til at fortsætte. Da toget havde sat sig i gang, opdagede tyske soldater, som var med dem, hvad der var sket. De skød gennem vinduerne, men toget kørte med dem, og først ved Glostrup fik de det standset. De beordrede togpersonalet til at bakke ad linjen. Undervejs beskød de aldeles formålsløst et modkørende tog. Man koblede de fire tabte waggoner til, og toget fortsatte rejsen. Der går rygter om skudveksling mellem soldater og "togrøvere", men det er ikke bekræftet. Hvad der er røvet fra waggonerne, forbliver en uløst gåde, indtil vognene når deres bestemmelsessted. Men det har nok jo ikke været maltbolcher. Efter episoden blev bevogtningen af togene skærpet."

August 1944 - Kraghave Blokpost

Få dage senere blev et tysk ammunitionstog tvunget til standsning ved Kraghave

Blokpost mellem Taastrup og Hedehusene. Toget blev standset ved posten af en mand med ledvogterkasket. Der blev peget på ham med en revolver, og han gav lokomotivføreren ordre til at bakke toget 20-30 meter. Her blev der fra et buskads åbnet ild mod toget, og ilden blev besvaret af de tyske vagter, der var med toget. Én af sabotørerne, ham med ledvogterkasketten, blev hårdt såret, og den "rigtige" ledvogter mente, at de andre sabotører skød ham i hovedet, inden de forlod stedet i en lastbil, der holdt i dækning bag ledvogterhuset. Toget fortsatte efter angrebet til Roskilde med én dræbt og én hårdt såret tysker.

Angrebet var formentlig ikke iværksat af den organiserede modstandsbevægelse, der netop på årsdagen for urolighederne den 29. august året før, forholdt sig i ro. Den døde sabotør var den 25-årige Verner I. Sørensen. En mindsten lige udenfor Høje Taastrup Station markerer begivenheden.

September 1944 - Tyskerne overtager bevogtningen af jernbanen fra Vigerslev-Glostrup og vestpå

Først i september 1944 over tog tyskerne bevogtningen af jernbanen fra Glostrup og vestpå. Nogle dage blev også strækningen Vigerslev-Glostrup bevogtet af tyskerne. Alligevel lykkedes det at rette angreb mod jernbanen. Den 19. oktober 1944 mellem kl. 22 og 23 hørtes en række småeksplosioner under to tog ved Glostrup Station. Der skete dog ingen nævneværdig skade.

Marts 1945 - Overfald af transport med geværpatroner ved Blokposten på Brøndbyøstervej

I marts 1945 blev der rettet endnu et voldsomt angreb på strækningen. Modstandsbevægelsen havde erfaret, at en større ladning geværpatroner skulle sendes med toget fra København til Tyskland. Patronerne var fremstillet på Hærens Våbenarsenal, og blev på et baneterræn i København læsset på jernbanevogne.

Man planlagde derfor et overfald på denne transport ved Brøndbyøstervej, hvor vejen passerede banen i en hulning, så aktionen kunne foregå nogenlunde uset.

Modstandsfolk forsøgte at erobre ladningen, men baneterrænet var for skarpt bevogtet, og i stedet blev der udtænkt en ny plan. Næste dag, da toget skulle sendes af sted, blev der sendt en modstandsmand med toget. Planen var, at han skulle tvinge lokomotivføreren til at standse toget ved overskæringen ved Brøndbyøstervej. Her lå en større mængde modstandsfolk, parat til at køre frem med lastbiler og tømme lasten af patroner.

Øjenvidneskildringer af aktionen

Én af modstandsfolkene, Hugo Horwitz, har fortalt, hvordan aktionen oprindeligt var planlagt: "Det viste sig, at der var et egnet sted ude ved Brøndbyøster. I dag ligger der højhuse, men dengang var det bondeland, og der var en jernbaneoverskæring ved en hulvej, og hvis vi lod godsvognen standse der, ville det være muligt at gennemføre hele vores plan og få kørt ammunitionen væk."

Imidlertid havde det tyske politi fået mistanke om aktionen, og da toget nåede til Valby, blev der koblet en vogn med tyske soldater på. Da man nåede Brøndbyøster, blev toget som aftalt standset, men ganske uventet for modstandsmændene, blev de pludseligt beskydt af de tyske soldater. I den efterfølgende ildkamp faldt to danskere, **Kaj Jensen** og **Ebbe Rørdam**.

Aage Staffe, der under Besættelsen havde dæknavnet "Lille John", har beskrevet sin oplevelse af aktionen ved Brøndbyøstervej: "Brøndbyerne var dengang ude på landet. Det var ikke et sted, man kom hver dag. Da jeg passerede jernbanen, var der ingen tvivl: Masser af vore folk, og masser af lastbiler på en mark. Et langt godstog standsede, og straks begyndte et voldsomt skyderi. Jeg sprang ned i en grøft og kravlede på maven hen mod et hus. Her skimtede jeg en kammerat [Kaj Jensen], der var ramt – ingen tvivl om det. Jeg kravlede hen til ham, fik trukket ham ind bag muren og lukkede hans skjorte op. Kuglen havde ramt præcist i hjertet ...

Uffe skulle nu dække mig, mens jeg forsøgte at lempe håndbomber ind af en luge i den godsvogn, soldaterne skød fra. Ingen virkning. Godsvognens brædder var for tykke til, at splinterne kunne gå igennem, det samme gjaldt maskinpistolernes kugler."

Børge Thing – med dæknavnet "Brandt" – oplevede angrebet således: "Det var lykkedes en fra den anden side af banelegemet at komme over til ledvogterhuset. Han fortalte, at det var umuligt for dem at storme toget. "Per" [dvs. Ebbe Rørdam] var blevet dræbt, han havde fået et skud i panden. Vi måtte forsøge fra vores side. Ilden blev forstærket mest muligt, og en mand prøvede at løbe hen over togstammen og kaste håndbomber ind gennem vinduerne til de vogne, tyskerne skød fra. Det lykkedes ham at komme op uden at blive ramt, men da han var kommet hen over et par af de bageste vogne, begyndte toget langsomt at sætte sig i bevægelse. Det var lykkedes tyskerne at få lokomotivet i gang igen ...

Det hele havde varet mindre end en halv time. Vi måtte prøve at få Kaj til en læge. De sidste ti minutter havde han ligget helt stille. Vi regnede med, at han havde mistet bevidstheden. Han havde grædt meget og kaldt på sin mor. Han var kun 18 år. Da vi bar ham væk, så vi, at han var død."

Dagen efter, den 17. marts, blev der hængt bomber under godsvogne, der havde betegnelsen "maskingods". Sprængningerne skete først, da toget var mellem Hvidovre og Glostrup, og syv vogne blev ødelagt.

April 1945 - Sprængninger af banelinjen og togvogne mellem Vigerslev og Glostrup

I begyndelsen af april 1945 blev der foretaget sprængninger af banelinjen mellem Vigerslev og Glostrup. Ved 23.30-tiden den 5. april rettedes et større sabotageangreb mod strækningen. Der skete flere sprængninger i begge spor, og togtrafikken måtte indstilles helt. Det gik bl.a. ud over mælketransporterne til København. Om morgenen den 6. april blev strækningen meldt klar og et tog sendt af sted, men næsten omgående blev der foretaget nye sprængninger og trafikken blev igen afbrudt. Den 10.4. 1945 om aftenen blev der igen sprængt skinner ved Glostrup, men allerede ved midnatstid kunne togene køre i det ene spor.

Den 17. april blev et tysk troppe-transporttog sprængt mellem Vigerslev og Glostrup. Flere vogne blev afsporet, og flere soldater mentes at være dræbt. Angrebet betød store forsinkelser i togtrafikken.

Tidligt om morgenen den 21. april 1945 skete der en kraftig eksplosion i en godsvogn mellem Glostrup og Vigerslev. I toget befandt sig også en vogn med Røde Kors-pakker, der ved eksplosionen blev spredt ud over baneterrænet. De tyske vagtsoldater kastede sig over pakkerne, men blev jaget væk af marinesoldater, der befandt sig i toget.

This entry was posted on Sunday, November 5th, 1944 at 10:30 am and is filed under [You can follow any responses to this entry through the **Comments \(RSS\)** feed.](#) Both comments and pings are currently closed.